

Málþing um skólasókn og skólaforðun 20. maí 2019

Hvað getum við lært af nágrannapjórðum okkar?

Guðríður Bolladóttir, lögfræðingur hjá umboðsmanni barna

Sænsk skýrsla frá árinu 2010

Skólaforðun og leiðin til baka

- **Staðan:**

- Skólar voru ekki að vinna markvisst að því að fyrirbyggja skólaforðun með nærveruhvetjandi aðgerðum
- Fyrstu viðbrögð áttu sér yfirleitt stað þegar vándinn var orðinn alvarlegur
- Skráningu fjarvista var ábótavant sem varð til þess að seint var brugðist við
- Eftirfylgni með fjarvistum var ábótavant og ekki verið að kanna ástæður fjarvista
- Það skorti þekkingu á þeim atriðum sem eru til þess fallin að hvetja nemendur til þess að sækja skóla með fullnægjandi hætti
- Töluvert skorti á samvinnu þeirra aðila sem að þessum málum koma

- **Tillögur til úrbóta:**

- Tryggja þarf snemmtæka íhlutun í málum barna sem sækja ekki skóla
- Skýra þarf ábyrgð skóla, fræðslufirvalda og sveitarfélaga á skráningu, viðbrögðum og aðgerðum gegn skólaforðun
- Þörf er á regluverki sem leggur þá skyldu á skóla og fræðslufirvöld að bregðast við fjarvistum til þess að tryggja rétt barna til menntunar.
- Þörf er á samræmingu í hugtakanotkun og skráningu

Almennar leiðbeiningar sænskra fræðsluyfirvalda

Hlutverk sveitarfélaga

- Að styðja skólastjórnendur í vinnu við að hvetja til nærveru í skólanum
- Stuðla að markvissum fjarvistarskráningum sem tryggja yfirsýn og skjót viðbrögð
- Skapa ferla til að tilkynna forsjáraðilum sama dag að barn hafi verið fjarverandi
- Tryggja að til staðar sé viðbragðsáætlun vegna fjarvistar nemenda
- Vinna að könnun máls hjá nemenda með skólaforðun í samvinnu við skólastjóra og stuðningsþjónustu skóla
- Fylgja eftir aðgerðum og meta árangur þeirra og ef við á, grípa til annarra aðgerða
- Tryggja samvinnu stuðningsþjónustu skóla við aðra aðila í nærsamfélagi barns
- Tryggja vandaða málsmeðferð í málum þar sem álagning sekta á forsjáraðila kemur til greina

Hlutverk skólastjóra

- Sjá til þess að nemendur og forsjáraðilar séu upplýstir um skólaskyldu og rétt barna til menntunar
- Tryggja að vinna fari fram í skólum til að hvetja til nærveru
- Setja upp ferla fyrir móttöku og meðferð umsókna um frí og tilkynninga um fjarvistir
- Tryggja að ávallt fari fram heildstætt mat á stöðu barns við meðferð umsókna um frí
- Upplýsa forsjáraðila og nemendur um að tilkynna beri um forföll, takmarkanir á frítökum og að fjarvera geti haft neikvæð áhrif á námsárangur barns

Sænsk skýrsla frá 2016 - skiptir sjónarhornið máli?

Þrjú flokkar skólaforðunar:

Einstaklingsbundnar ástæður

Þættir sem snúa að skólastarfinu

Aðstæður fjölskyldu eða í nærumhverfinu

En...

Skólinn segir vandinn liggja hjá nemanda
og/eða fjölskyldu hans

Foreldrar benda hins vegar á skólann

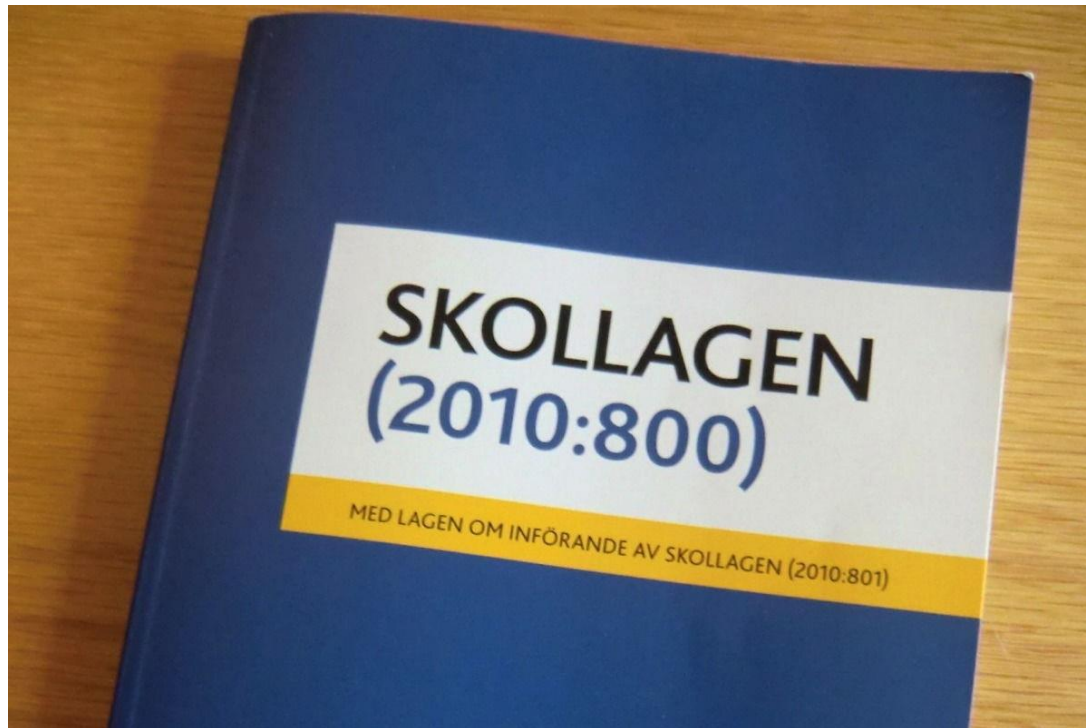
Nemendurnir segja vandann liggja í
félagslegum aðstæðum þeirra og í
skólaumhverfinu

Skýrsla frá 2016: Flókið samspil áhættuþátta

- **Fjarvistir**
- Engin viðbrögð við fjarvistum
- Stöku fjarvistir
- Fjarvistir í einstökum fögum – kvíði fyrir íþróttum, prófkvíði, kvíði fyrir því að tala fyrir framan bekkinn
- **Skólastarf og skólabragur**
- Breytingar: Flutningur milli skólastiga eða í nýtt skólahúsnæði, lengri frí.
- Skólaumhverfið og skólabragur: Mikilvægi þátttöku nemenda í skólastarfi, tengsl og samskipti kennara og nemenda. Skólastarf þarf að byggja á skýrum og vel kynntum reglum.
- Nemendur finni að þeir tilheyri heild, að einhver taki eftir fjarveru þeirra og sakni þeirra.
- Samskiptavandi og ofbeldi: Einelti, einsemd, ofbeldi og viðbrögð skóla við slíkum málum.
- Stundtafla: Göt í stundatöflum: Að þurfa að flytja sig milli húsa eða jafnvel hverfa í rútu eða strætisvögnum
- Nemendur upplifa ekki hvata, áhuga eða tilgang með kennslunni
- **Ytri umhverfi skóla**
- Hljóðvist
- Skipulag skólabygginga – dimmir gangar og skúmaskot þar sem ofbeldi þrífst

Ný sænsk löggjöf um skóla

- **19§** Skólastjórnendur verða að hefja strax könnun á málum nemenda sem eru fjarverandi. Frá 1. júli verður skólastjórnandi jafnframt að upplýsa ábyrgðaraðila
- **17§** Skólastjórnendur verða að upplýsa forsjáraðila sama dag um fjarveru barns.
- **23§** Ef nemandi á skólaskyldualdri sækir ekki skóla með fullnægjandi hætti er lögheimilissveitarfélagi heimilt að krefjast þess af forsjáraðila að hann sjái til þess að barn sæki skóla. Ákvörðun sveitarfélags er hægt að framfylgja með álagningu sekta.

Föräldrar kan tvingas betala dyrt för skolfrånvaro

Publicerad 13 maj 2019

Sedan hösten 2017 har en elev i Vadstena kommun haft mycket frånvaro. Så mycket att föräldrarna nu kan komma att hotas av vite om sammanlagt 10 000 kronor i veckan om barnet inte infinner sig i skolan.

Under måndagseftermiddagen tog kultur- och utbildningsnämnden beslut om att man ska ta i med hårdhandskarna i det här ärendet och hota med ett föreläggande om vite på 5 000 kronor i veckan per förälder från och med idag.

– Eleven ska vara på plats i morgon, annars kommer vi gå vidare till Förvaltningsrätten, säger nämndens ordförande Göran Fältgren (S).

Skolinspektionen kritisk

Skolinspektionen har utrett ärendet och kritiserat skolans hantering på flera punkter, bland annat för att man inte utrett orsaken till att barnet inte går till skolan och att man inte kartlagt elevens behov av stöd.

Utredningen visar att skolan ordnat enskild undervisning och anpassad studiegång i lokaler utanför skolan sedan sedan i slutet av höstterminen 2017. Men målet har varit att få tillbaka eleven in i skolans lokaler, något som vårdnadshavaren motsatt sig. Skolan har inte heller kunnat genomföra någon pedagogisk utredning av samma skäl.

Enligt uppgifter till Skolinspektionens utredning har eleven inte kommit till skolan den här terminen, trots att man försökt nå vårdnadshavaren per mejl, sms och telefon.

RELATERAT

Dómaframkvæmd um 23§

- *Kammarrätten*

- Sveitarfélag þarf að vera búið að grípa til allra þeirra stuðningsaðgerða sem til greina koma
- Áður en sektir eru lagðar á þarf sveitarfélag að fullvissa sig um að foreldrar barnsins hafi gert allt sem í þeirra valdi stendur til að fá barn til að mæta í skólann
- Aldur barns skiptir máli og samvinna foreldra við skóla og stuðningsþjónustu

Eru frítökur nemenda í grunnskóla sjálfsagt mál?

- **Noregur**
- Nemandi á ekki rétt á því að fá frí en forsjáraðilar geta sótt um undanþágur
- Kæranlegar stjórnsýsluákvæðanir og um málsmeðferð fer samkvæmt málsmeðferðarreglum stjórnsýsluréttar
- **Svíþjóð**
- Skólastjóri getur samþykkt beiðnir um frí en ber að leggja heildstætt mat á aðstæður nemendans
- Frí mega ekki bitna á námsárangri nemenda og rétti hans til menntunar, ef svo er ber að synja beiðni

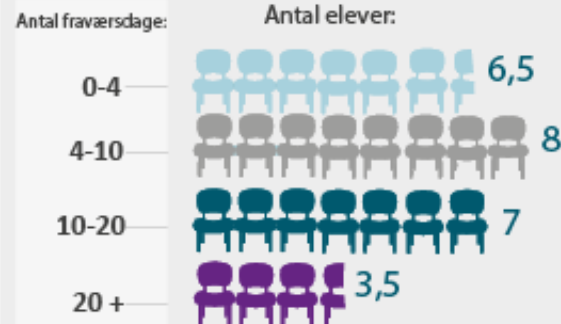
Skiptir tölfræðin máli?

- Norðmenn og danir safna og birta tölfræði á landsvísu um fjarveru nemenda í grunnskólum
- Mikil umræða í Svíþjóð en ekki náðst sátt um þetta, þrátt fyrir að rannsakendur og sérfræðingar mæli með því að fara þessa leið
- Er réttlætanlegt að bæta þessu verkefni á skólastjórnendur?
- Hvernig á að tryggja rétt viðbrögð þegar ekki er vitað um umfang vandans eða hvort hann er að færast í aukana?

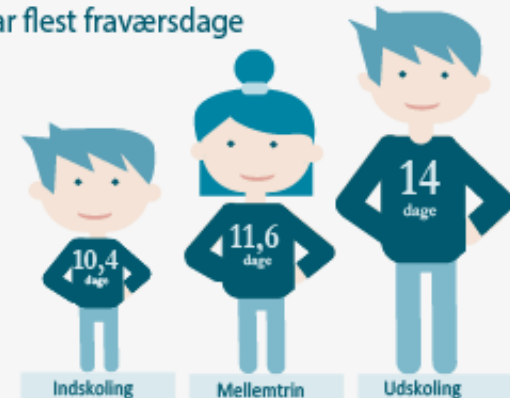
Elevfravær skoleåret 2017/2018

Fordeling af fravær for folkeskolen i en klasse med 25 elever

De ældste elever har flest fraværsdage

Fyrirmyndir sem byggja á einstaklingsmiðaðri nálgun og aðkomu sálfræðinga og annarra sérfræðinga

Hemmasittarprogrammet- HSP

SCHOOLAPPROACHING!

Nyt projekt: Back2School

Aarhus Universitet

og

Aarhus Kommune

Ledet af Prof. Mikael Thastum, Psykologisk Institut, AU

Støttet af:

Takk fyrir !

gudridur@barn.is

UMBOÐSMAÐUR BARNA

Netsíða: www.barn.is

Myndir frá www.norden.org